

استان: اردبیل   بنای: حمام اوچدکان

صندوق توسعه
صنایع دستی و فرش دستباف
واحیاء و بهره‌برداری
از اماکن تاریخی و فرهنگی

سازمان میراث فرهنگی
و صنایع دستی
و گردشگری

تاریخ تنظیم:

سایت پلان و موقعیت قرار گیری

موقعیت قرار گیری بنا بر روی نقشه هوایی

استان: اردبیل

شهر: اردبیل

شماره ثبت آثار ملی: ۱۸۱۷

مالکیت: میراث فرهنگی - اوقاف

نشانی: خیابان سی متری اوچدکان، کوچه سرتیپ آباد -

جنب مسجد اوچدکان

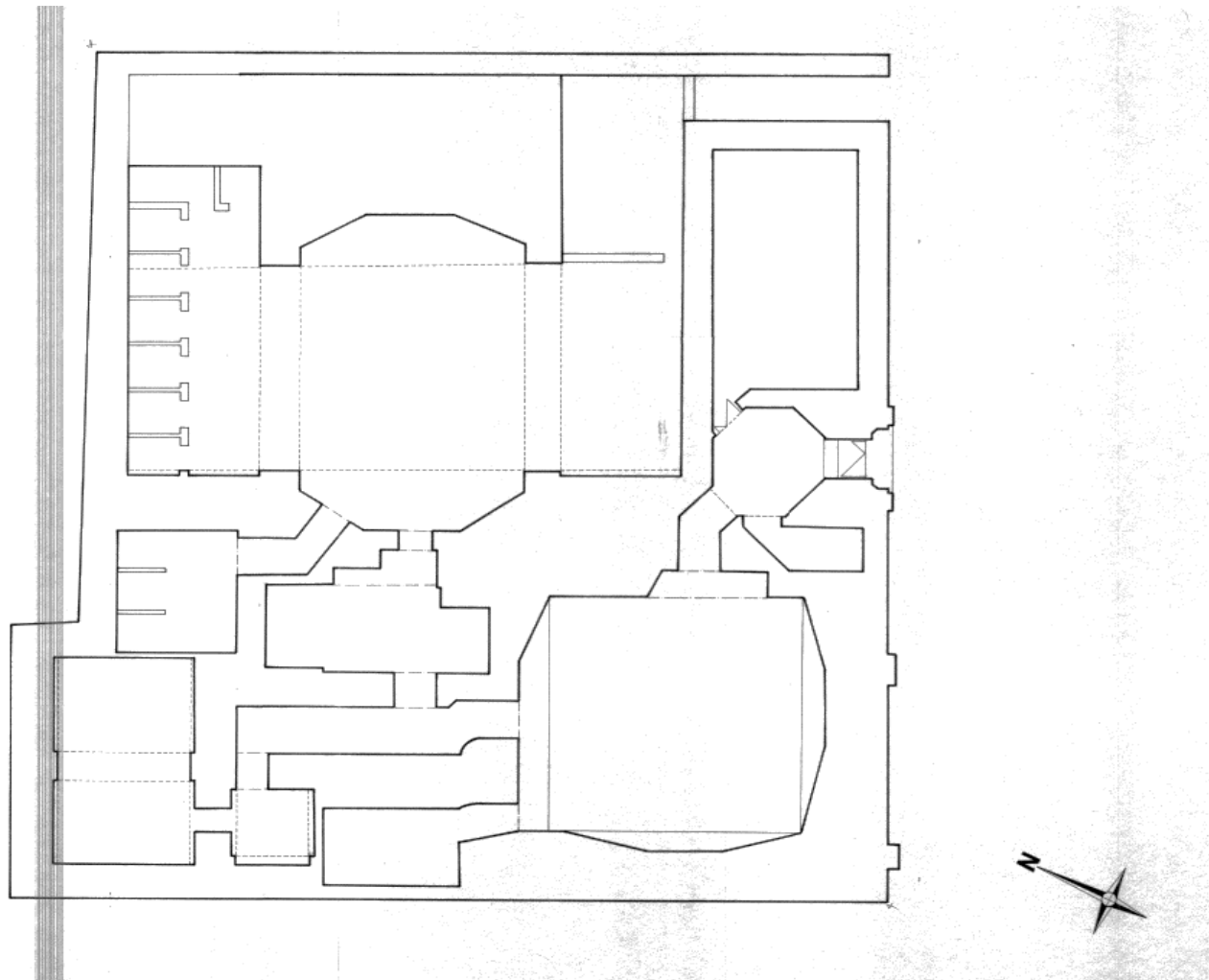
دوره تاریخی: قاجار

مصوبه واگذاری: هیئت وزیران به شماره ۳۵۷۳۵/ت

۳۹۶۸۰ مورخ ۱۳۸۷/۳/۸ یکی از بناهای مجموعه

پردیس اردبیل (خانه تاریخی)

مشخصات بنا

پلان

عرصه: ۸۲۰ متر مربع

اعیان: حدود ۸۲۰ متر مربع

تعداد طبقات: یک طبقه

کاربری گذشته بنا: حمام

کاربری: حمام سنتی یا مرکز آبدرمانی - پذیرایی

محدود

مشخصات بنا

سند ثبتی بنا

جمهوری اسلامی ایران

فرمانروایان
سازمان میراث فرهنگی

بامسئولیت

نظریه ثبت «ج» از ماده واحده قانون تشکیل سازمان میراث فرهنگی کشور مصوب بهمن ۱۳۶۴ شمسی
نظریه ثبت ششم از ماده سوم قانون اساسی سازمان میراث فرهنگی کشور مصوب ۱۸ تیر ۱۳۶۷ شمسی
نظریه فصل اول قانون راجع به حفظ آثار ملی مصوب ۱۲ آبان ۱۳۰۹ شمسی و نظام نامه حسب الزام آن
و بنا بر پیشنهاد معاون پژوهشی سازمان ثبت فرهنگی کشور.

اثر فرهنگی، تاریخی حمام اوچدکان که مشخصات آن به قرار زیر است:

موقعیت جغرافیایی اردبیل محله اوچدکان ضلع شمالی مسجد اوچدکان

قدمت قاجاریه

میزان

به شماره ۱۸۱۷ در فهرست آثار ملی ثبت می گردد.

معاون پژوهشی

رئیس سازمان میراث فرهنگی کشور

۱۳۸۱/۱۰/۵

نقشه پهنه بندی، تاسیسات شهری و توضیحات همجواری ها

توضیحات همجواری ها:

تاسیسات شهری: دارد

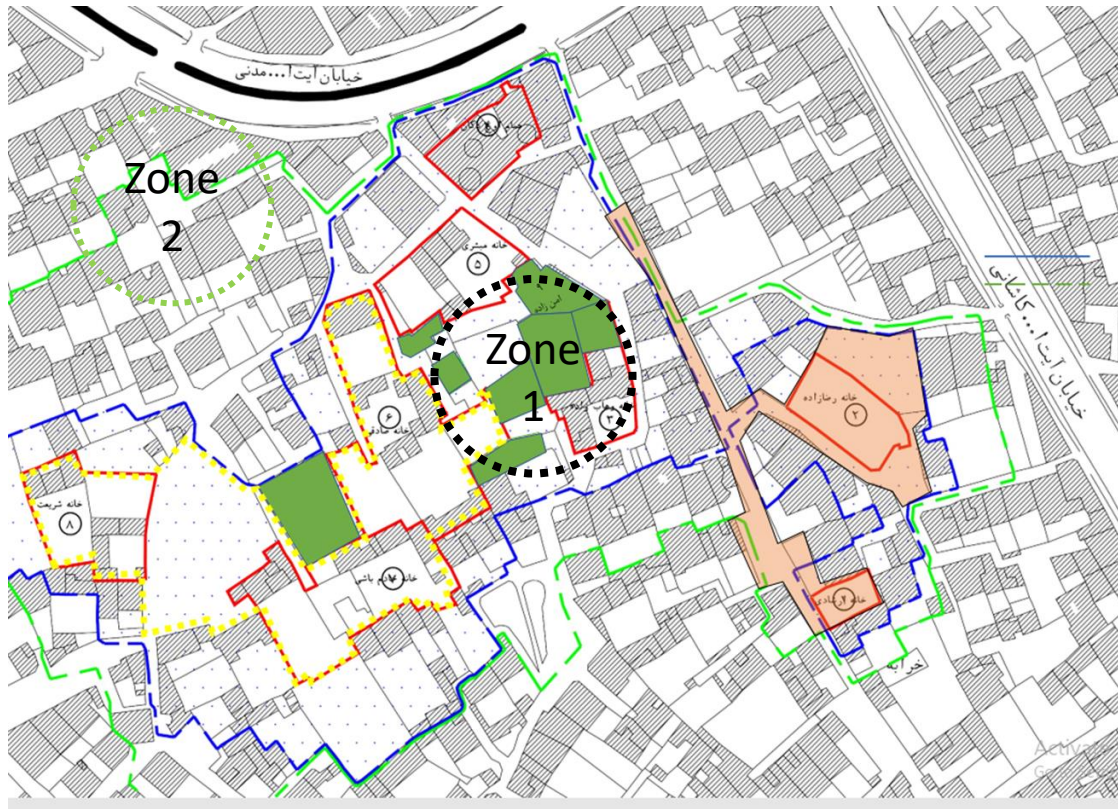
توضیحات هم جوارى ها:

اماکن مذهبی - بناهای تاریخی

زون ۱: محله اوچدکان - بناهای تاریخی صادقی، مبشری، خادم

باشی، شریعت، وهاب زاده و ...

زون ۲: مسکونی

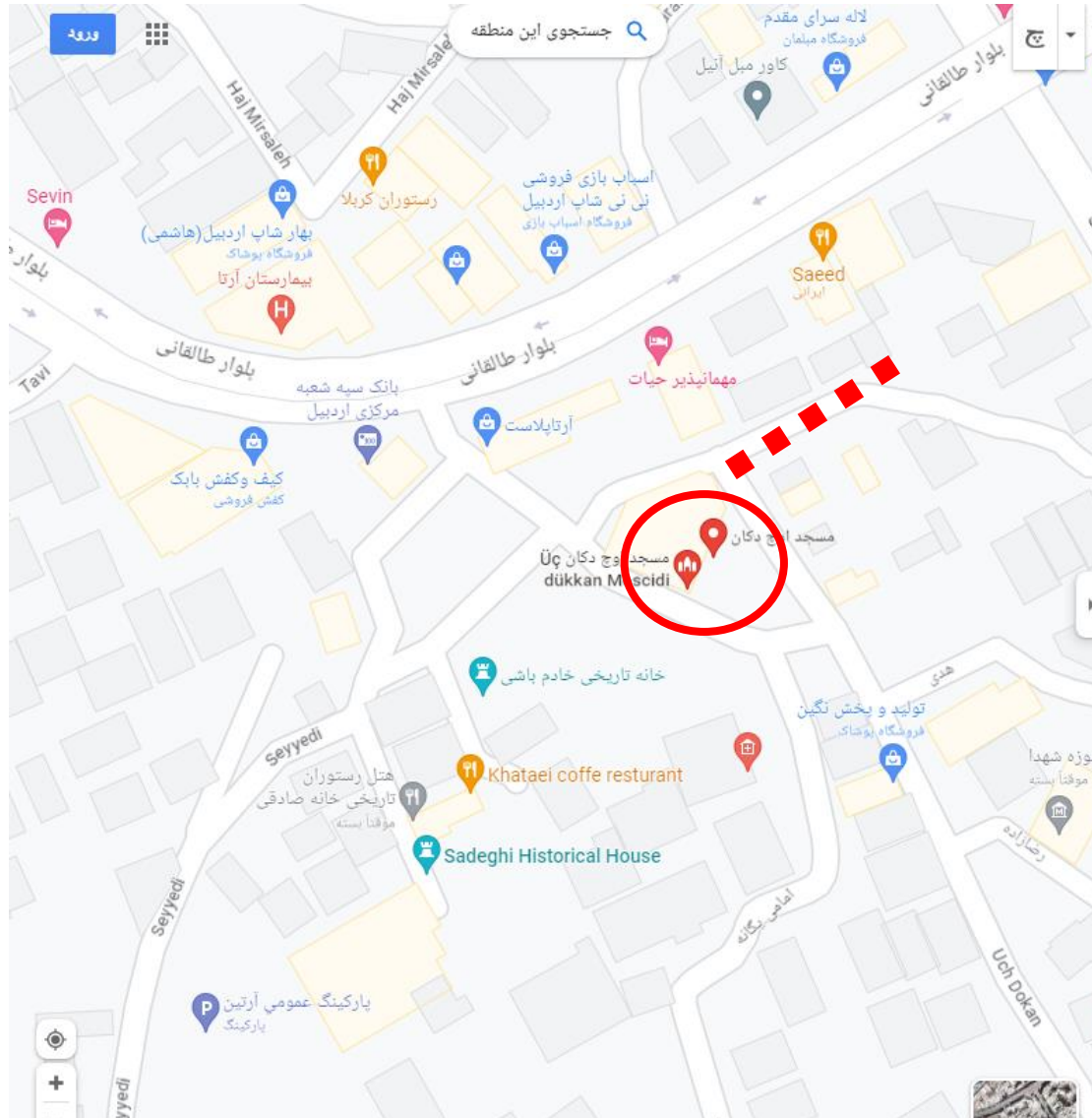

نقشه دسترسی ها، درجه بندی نوع معابر و ارتباطات

دسترسی های اطراف بنا: خیابان-کوچه

نوع معابر و درجه بندی دسترسی ها:

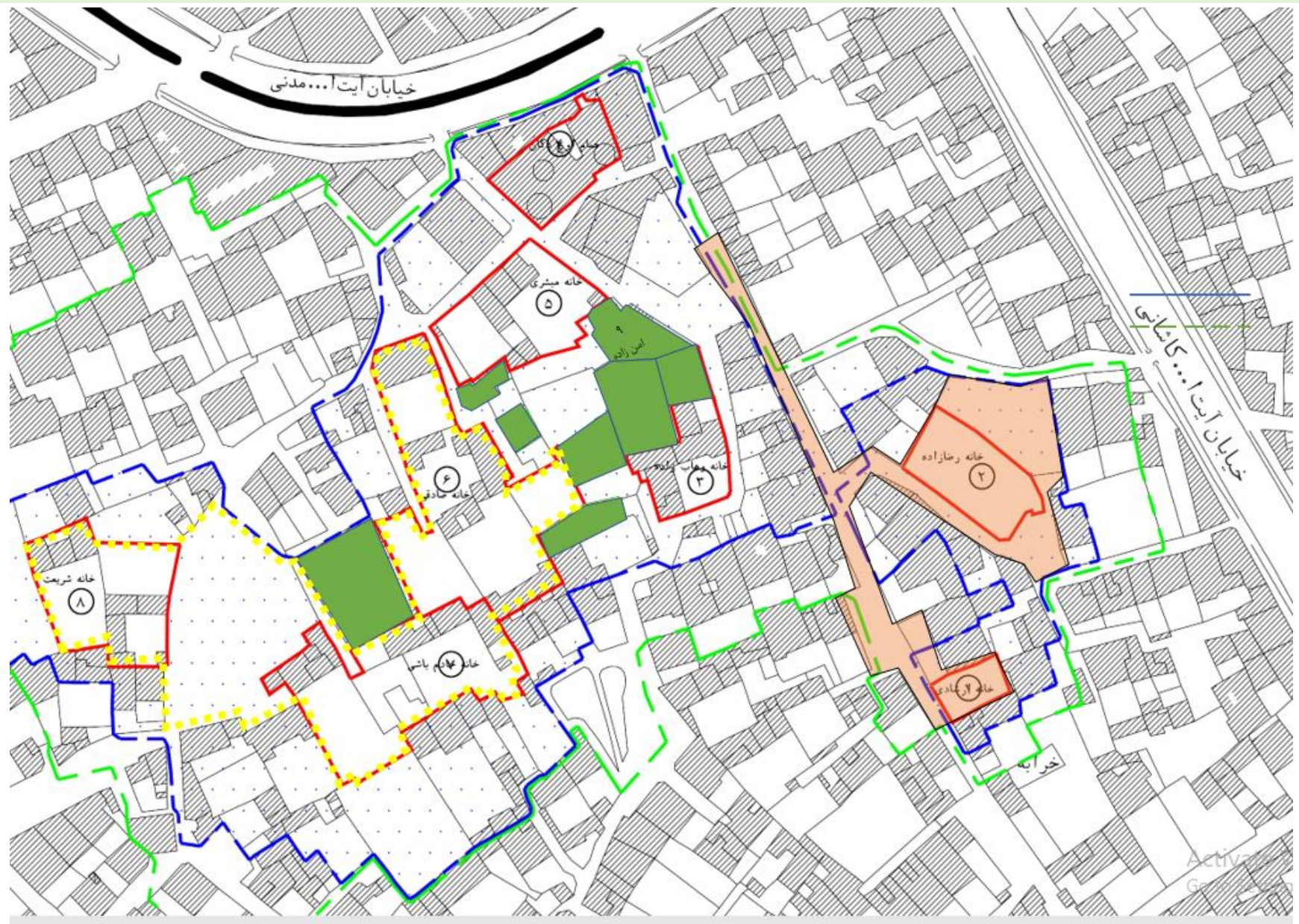
شریان درجه ۲

تحليل بنا

مطالعات شناخت

مطالعات شناخت

حمام اوچ دکان در مرکز محله ای به همین نام و در سمت ضلع شمالی مسجد اوچدکان واقع در شهرستان اردبیل قرار گرفته و دارای دو دستگاه حمام سنتی زنانه و مردانه می باشد. در حال حاضر فقط واحد مردانه آن دایر می باشد این حمام در سال ۱۲۵۹ هجری قمری بوسیله خانواده آقای صادقی که از خانواده های مشخص اردبیل می باشد بنا شده است. این حمام در محله اوچدکان قرار دارد وجه تسمیه آن به این دلیل است که در سابق در این محل سه دکان در جنب این حمام را بنام آن سه دکان نامگذاری کرده اند.

مطالعات معماری بنا

حمام اوچ دکان دارای فرم معماری سنتی بر مبنای طاق و گنبد می باشد. ورودی حمام دارای هشتی به ابعاد تقریبی $۲/۹۰ * ۲/۸۰$ متر بوده که از طریق یک دالان باریک به رختکن حمام مربوط می شود رختکن فضایی است با اضلاع $۶/۷۰ * ۶/۹۰$ متر که در دو سمت آن سکوهایی جهت رختکن می باشد. رختکن حمام پس از عبور از یک راهرو به فضای بین رختکن و گرمخانه مربوط و از آنجا به داخل گرمخانه راه می یابد. گرمخانه فضایی است با اضلاع $۵/۶۰ * ۸/۳۰$ متر که پوشش آن بصورت طاق و تویزه بوده و در پشت آن خزینه آبگرم قرار گرفته دو ضلع شمالی و جنوبی آن به دو شاه نشین متصل می گردد که ضلع شمالی آن چند دوش احداث شده است. همچنین در ضلع جنوب شرقی گرمخانه استخر آب سرد موسوم به چال حوض قرار گرفته که محیطی به اضلاع $۴/۷۰ * ۳$ متر دارد. موتور خانه حمام نیز در ضلع شمال آن واقع شده است. سردر ورودی حمام دکاشیهایی به چشم می خورد که در ورودی یکی از آن ها اشعاری نوشته شده که تاریخ ساختمان حمام را به ۱۳۶ سال پیش سال ۱۲۵۹ زمان سلطنت محمد علیشاه را نشان می دهد. در قسمت ورودی قبل از سربینه دو فضای مستطیل شکل که یکی انبار و دیگری حوض فشار آب حمام می باشد به چشم می خورد سربینه چهار ضلعی است بوسیله چهار جناق گوشواره در فواصل بسوی سقف که شکل دایره وار به خود گرفته است. دورادور گنبد در فواصل چهار پنجره و در بالای سقف در وسط نیز یک پنجره جهت نورگیری تعبیه شده است در قسمت گوشه های این فضا به خلوتی حمام (جایی که رجال بزرگان استحمام می یافتند) منتهی می گردد. این حمام سالها مورد استفاده مردم قرار گرفته است و هنوز پابرجاست.

مطالعات معماری بنا

تزئینات بنا

از مهم ترین تزئینات حمام می توان به نقاشی های متعددی اشاره کرد که به دلیل آتش سوزی، بخش هایی از آن ها به شدت آسیب دیده و از بین رفته اند. در زیر گنبد رختکن نقاشی های زیبایی از صفحه های جشن سماور و گل و میوه و شربت و... با تزئینات گل میخک بته ترمه و گل های شاه عباسی و جود داشت که متأسفانه چند سال پیش در نتیجه بی مبالاتی صاحب حمام به سهو یا عمد قسمت رختکن حمام طعمه حریق شد و کلیه نقاشی های فوق الذکر از بین رفت. همچنین دوردور سربینه تا بالای سقف پر از نقاشی های دوران قاجار است که صحنه هایی از مناظر شکار و اشکال و صورت های زمان قاجار با رنگ های زرد - طلایی - لاجوردی و سرمه ای را نشان می دهد. این حمام دارای طاق و قوس و نقاشی های زیبای است که جذابیت این بنای تاریخی را چندین برابر کرده است.

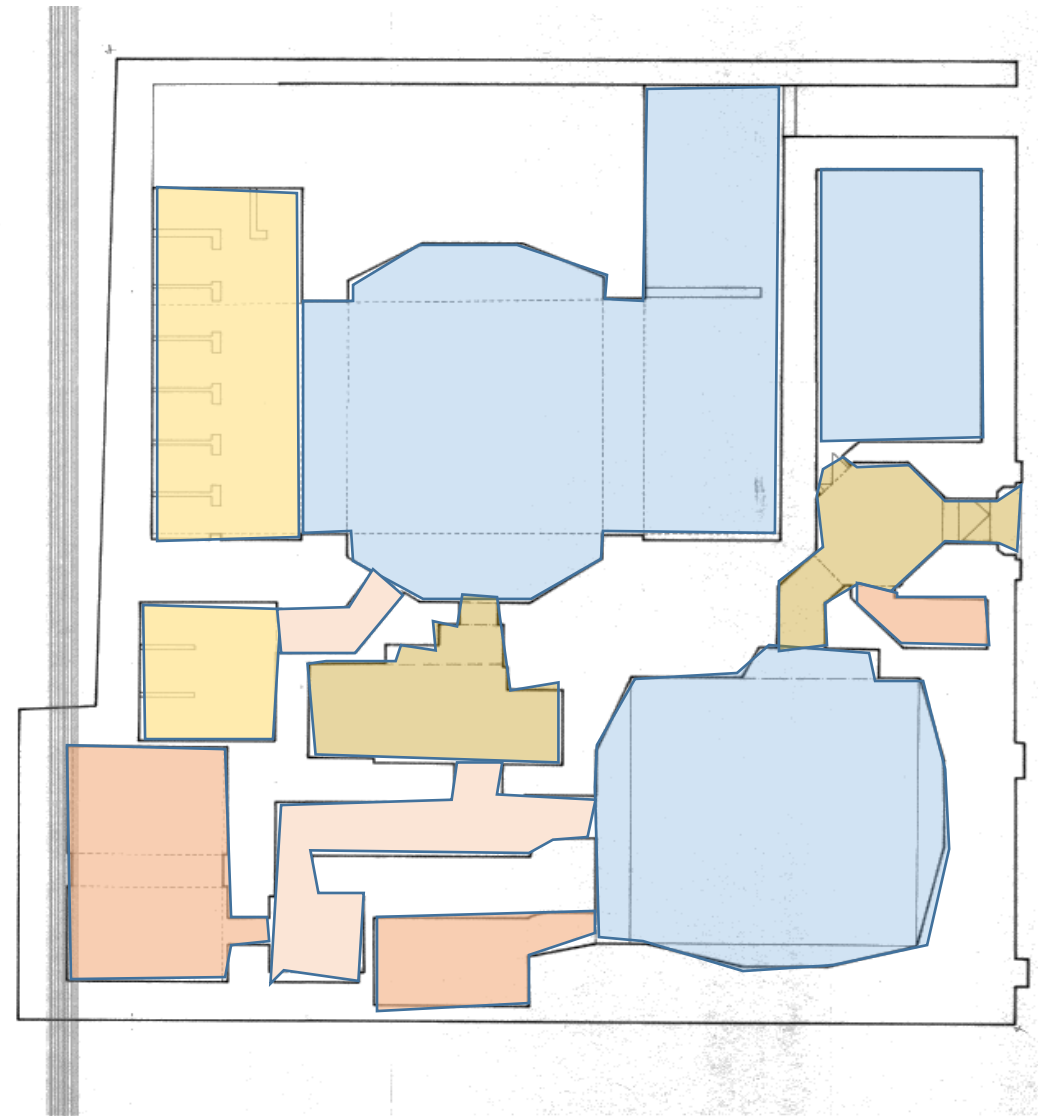

تحليل بنا

عملکرد فضاها

- فضاهای اصلی
- فضاهای اصلی ارتباطی
- فضاهای خدماتی
- فضاهای پشتیبانی
- فضاهای ارتباطی

عکس های تکمیلی

صندوق توسعه
صنایع دستی و فرش دستباف
واحیاء و بهره برداری
از اماکن تاریخی و فرهنگی

عکس های تکمیلی

صندوق توسعه
صنایع دستی و فرش دستباف
واحیاء و بهره برداری
از اماکن تاریخی و فرهنگی

عکس های تکمیلی

صندوق توسعه
صنایع دستی و فرش دستباف
واحیاء و بهره برداری
از اماکن تاریخی و فرهنگی

